

Policydokument arbeidstid

Vedtatt av Akademikernes styre 12. juni 2012

God balanse mellom arbeid og fritid er viktig for den enkeltes velferd. Akademikere bidrar med viktig kompetanse og arbeidskraft til samfunnet og må sikres de rammebetingelsene som er nødvendige for å utføre arbeidsoppgavene effektivt og gi en optimal balanse mellom ulike ønsker, behov og forpliktelser.

Arbeidstidsbestemmelse må redusere risikoen for sosiale og helsemessig belastninger og sikre godt vern, velferd og helsefremmende rammebetingelser for alle arbeidstakere. Arbeidstakere i ledende og særlig uavhengige stillinger må også omfattes av dette vernet, samtidig som de gis muligheter til å avtale fleksibel plassering av arbeidstiden.

Akademikerne mener:

- Alle arbeidstakere bør være omfattet av arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Dagens hovedregler bør ligge fast, men det bør i større grad åpnes for avtalebasert fleksibilitet innenfor rammen av et godt vern.
- Det er behov for mer forskning om sammenheng mellom arbeidstid og helse generelt og om arbeidstid i kunnskapsbedrifter spesielt.
- Det bør gjennomføres ny offentlig utredning om arbeidstid, med tanke på de endringsbehov moderne kunnskapsbedrifter møter og behovet for balanse mellom fleksibilitet og vernehensyn.
- Det bør være større adgang til avtalebasert fleksibilitet i plasseringen av når på dagen og når i uken arbeidet kan utføres. Det bør åpnes for større frihet til avtalt og selvvalgt arbeid på kveldstid og i helgene, basert på gjensidig fleksibilitet og den enkelte arbeidstakers ønsker og forutsetninger.

- Nattarbeid, og særlig på sen natt, er dokumentert helseskadelig, og bør kun finne sted der det etter en streng vurdering er tvingende nødvendig av hensyn til vitale samfunnsinteresser eller andre tungtveiende interesser. Der nattarbeid finner sted, må arbeidstakeren sikres tilstrekkelig hvile.
- Det vil i noen tilfeller være behov for større fleksibilitet enn arbeidsmiljøloven åpner for og som lokale parter kan gjøre unntak fra. Der det er behov for slike unntak bør dette bygge på kollektive avtaler. Landsomfattende fagforeninger bør kunne inngå sentral tariffavtale som fraviker arbeidsmiljølovens arbeidstidskapittel når de representerer mer enn 5000 medlemmer.
- Arbeidstidsordninger skal bygge på kollektive avtaler og medlemmene på den enkelte arbeidsplass skal ha stor innflytelse på utformingen av dem gjennom sine lokale og sentrale representanter. Mulighetene for fleksible arbeidstidsordninger bør brukes til fordel for både arbeidsgiver og arbeidstaker. Det er viktig at forventningene til bruk av ordninger for fjernarbeid, fleksibel arbeidstid og bruk av elektronisk utstyr avstemmes mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Slike ordninger må derfor avtales.
- Det bør vurderes om det skal åpnes for større frihet til kollektivt og individavtalt gjennomsnittsberegning av den alminnelige arbeidstiden.
- For arbeidstakere i ledende og særlig uavhengige stillinger, bør det være anledning til å avtale individuelle arbeidstidsordninger med unntak fra hovedreglene i arbeidsmiljølovens arbeidstidskapittel, forutsatt at disse disponerer over egen tid og oppgaveløsning. I den grad det gjøres unntak fra bestemmelser i arbeidsmiljøloven (eller innenfor rammen av avtaler), skal dette fremgå av den enkeltes arbeidsavtale, som også skal angi hvordan det kompenseres for unntaket.
- All tid arbeidstakerne står til arbeidsgivernes disposisjon, herunder nødvendig reisetid, skal regnes som arbeidstid. All arbeidstid utover normalarbeidstid skal kompenseres i form av lønn eller avspasering.
- Arbeidsgiverne er ansvarlige for at arbeidstidsordningene er lovlige, og dette ansvaret må følges opp tettere av tilsynsmyndighetene enn i dag. Så lenge det er anledning til å unnta arbeidstakere i særlig uavhengige og ledende stillinger fra arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven, bør det etableres en enkel tvisteløsningsordning for å prøve lovligheten av unntak.